

**Становище относно Проект на Закон за бюджета
на държавното обществено осигуряване за 2019 г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение	2
Основни параметри	2
Основни политики	3
Заключение	6

Въведение

Проектът на бюджета на държавното обществено осигуряване (ЗБДОО) за 2019г. е разработен в съответствие с пакета от нормативни актове, които определят дейността на Държавното обществено осигуряване през следващата година:

- политиките в системата на осигуряването, които произтичат от промените, извършени в Кодекса за социално осигуряване;
- основни допускания по актуализираната средносрочната бюджетна прогноза за периода 2019-2021 г., с която се фиксират основните параметри на ДОО;
- изпълнение на Решение N51 на Министерски съвет от 2018 г. за бюджетната процедура за 2019 г. и Указания на МФ за подготовката на проектобюджетите на ПРБ за 2019 г.;
- разчетите в проекта на ЗБДОО за 2019 г. са съгласувани с Националната агенция за приходите по отношение задължителните осигурителни вноски;
- проектът на бюджета на държавното обществено осигуряване (ЗБДОО) е обсъден в Надзорния съвет на Националния осигурителен институт;
- Предстои процедурата за обсъждане на проекта в Националния съвет за тристранно сътрудничество.

Основни параметри

Основните параметри за разработване на бюджета на ДОО за 2019г. са:

Табл.1 Основни параметри по години

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Среден осигурителен доход	683	722	768	820	893	968
Мин. ОД самоосигуряващи се лица	420	420	420	460	510	560
Максимален осигурителен доход	2400	2600	2600	2600	2600	3 000
Среден размер на всички пенсии	308	320	331,6	343,9	362,7	386
Минимална работна заплата	340	360	420	460	510	560
Средногодишен брой пенсионери хил. души	2179,9	2178,9	2185,2	2179,9	2170,6	2 154.8
Средногодишен брой осигурени лица хил. души	2735,1	2753,8	2763,3	2767	2768,1	2 792.2

Източник: ФС по данни на НОИ

От таблица 1 е видно, че за разлика от предишните години, се предвижда **значително увеличение** на основни параметри: средният осигурителен доход с 9,7на сто; максималният осигурителен доход с 400лв. (15,4 на сто); минималната работна заплата с 50лв. (9,1 на сто).

Запазва се тенденцията броят на осигурените лица да не се променя, а средногодишният брой на пенсионерите много малко да намалява в резултат на предвиденото увеличение на възрастта за пенсиониране.

Основни политики

2.1 Политики по приходите

- Общият размер на приходите от осигурителни вноски и предоставяните трансфери от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства за осигурителната система за 2019 г. е в размер на **11 759,7 млн. лв.** С тях се осигурява минимално увеличение на приходната част спрямо 2018г. – при очаквано изпълнение от **11 104,6** млн. лв. увеличението е от 5,8 на сто.
- Предвижда се приходите от осигурителни вноски (без трансферите) да бъдат в размер на 7 528,1 млн. лв. Увеличението спрямо очакваното за 2018 г. - 6 796,1 млн.лв., е **732,0** млн. лв. или 10,1 на сто. Увеличението се постига в резултат на предвиденото значително увеличение на средния осигурителен доход / 9,6 на сто/, при запазен брой на осигурените лица. Освен това се предвиждат допълнителни приходи от увеличение на заплатите в бюджетния сектор, нарастване на минималната работна заплата и максималния осигурителен доход.
- Разчетен е трансфер от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства за осигурителната система в размер на **4 231,7** млн. лв.

Динамиката на общият размер на приходите от осигурителни вноски и получените трансфери за покриване на недостига от средства за периода 2014 – 2019 г. е следната:

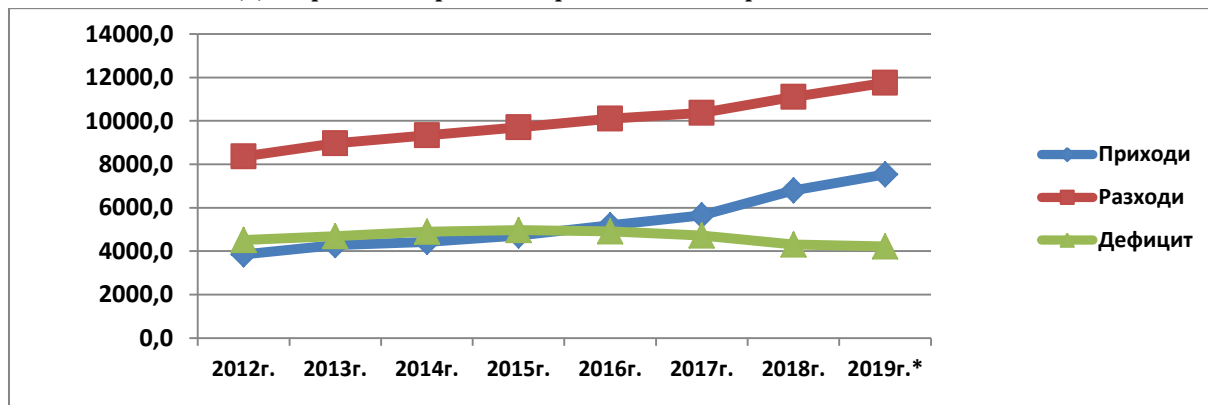
Табл. 2 Приходи, разходи и дефицит по години

	2014г.	2015г.	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.*
Приходи	4 427,30	4 715,50	5 185,50	5 652,00	6 796,10	7 528,10
Разходи	9 332,30	9 694,20	10 103,20	10 368,20	11 104,60	11 752,30
Дефицит	4 905,00	4 978,70	4 917,70	4 716,20	4 308,50	4 224,20

35,94%

Източник: ФС по данни на НОИ

Диаграма 1 Приходи, разходи и дефицит по години

Източник: ФС по данни на НОИ

Данните в таблица 2 и диаграма 1 показват, че продължава установената трайна тенденция за **намаляване на дефицита на системата и за намаляване на размера на трансфера** от държавния бюджет за покриване на недостига от средства на системата на ДОО. В проектобюджета дефицитът на системата намалява до **35,94** на сто, при размер на дефицита от 37,8 на сто за 2018 г.

2.2 Политика на разходите

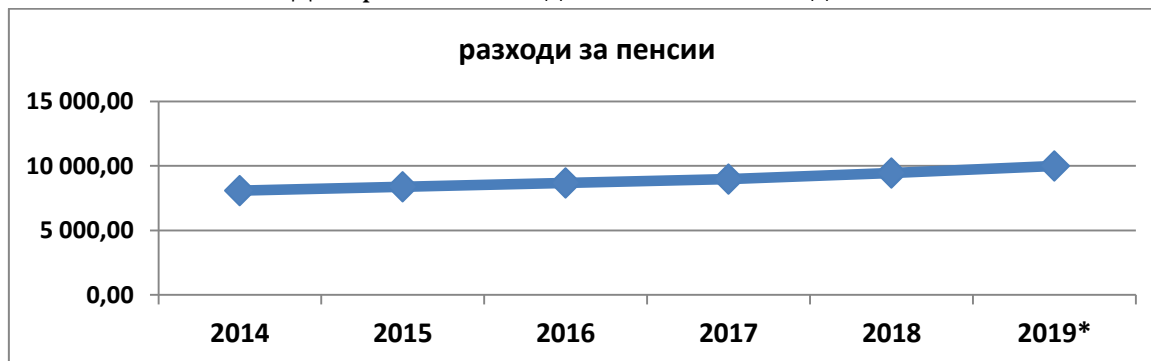
Очакваните разходи общо за пенсии за 2019 г. са **9 988,2** млн. лв. Предвидените средства за пенсии са с **5,6** на сто повече в сравнение с очакваното изпълнение на разходите за пенсии за **2018 г.** Динамиката на разходите за пенсии по години е показана в таблица 3 и на диаграма 2.

Табл. 3 Разходи за пенсии по години

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*	2019/2014
разходи за пенсии	8 084,10	8 381,20	8 680,00	8975,8	9 454,40	9 988	23,6%

Източник: ФС по данни на НОИ

Диаграма 2 Разходи за пенсии по години

Източник: ФС по данни на НОИ

Политиките по разходите включват следните промени:

- Средният размер на пенсията на един пенсионер през 2019 г. се предвижда да достигне **386,3** лв. при очакван среден размер за 2017 г. – **363,8** лв. т.е. нарастване с 6,2 на сто. Увеличението на средния размер е в резултат на политиката за индексирание на пенсиите в размер ма 5,7 на сто.
- Въпреки тези положителни тенденции, сериозни промени настъпват в структурата на получаваните пенсии по техния размер.
- Брутният коефициент на заместване на дохода за 2019 г. се очаква да бъде 39,9 на сто, а нетният коефициент да бъде 51,4 на сто.
- Положителна е предприетата мярка за увеличение на тавана за получаваните пенсии от 1200 лв., за сметка на получените средства в ДОО от промяната на максималния размер на осигурителния доход.

През последните години се запазва тенденцията на намаляване на дела на общите разходи за пенсии спрямо БВП. Разходът за пенсии през 2019 г. се очаква да бъде около 8,6 на сто от БВП при 9,2 за 2015г.

Продължава негативната тенденция за увеличаване средствата, които се изплащат за обезщетение. Предвижда се те да достигнат 570,7 млн.лв. за сметка на ДОО за 2019г., като се увеличат спрямо предната година с 5,9 на сто (табл. 4). В тези средства не се включват средствата, които изплащат работодателите за първите 3 дни, които за 2019г. се очаква да са над 200 млн. лв.

Табл. 4 Изплатени суми от НОИ

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2014
изплатени суми, лв.	351 591 196	390 822 122	445 920 019	486 175 066	536 840 000	570 500 000	62,3%

Източник: ФС по данни на НОИ

По наше мнение тези средства за сметка на работодателите и на ДОО през 2019г. ще достигнат над 700 млн. лв.

За 2019 г. се предвиждат обезщетения за 14 549,6 хиляди дни. Ако прибавим очакваните 6 500 хиляди дни обезщетения за сметка на работодателите, техният брой ще достигне 21 000 хиляди дни, което представлява средно по 7,7 дни за всяко осигурено лице.

Нерешените все още **проблеми, свързани с отпускането на инвалидните пенсии за общо заболяване** и с експертизата на работоспособността запазват тенденциите за висок дял на разходите за тях от фонд “Пенсии“. Те заемат около 38 на сто от отпуснатите пенсии.

Във връзка с направените досега препоръки в становища на ФС за повишаване ефективността на средствата от фондовете на ДОО чрез разрешаване проблемите, свързани с отпускането на инвалидни пенсии за общо заболяване, експертната на работоспособността и ограничаване злоупотребите с болничните листове, Националният осигурителен институт ни информира, че направените препоръки са дали повод за провеждане на поредица от срещи на експертно и ръководно равнище, като онези препоръки, по които е постигнат консенсус, са намерили отражение в проекта на Закона за бюджета на ДОО за 2019г. Създадени са работни групи, които продължават да работят по реформирането на системата.

Заключение

Фискалният съвет изразява своето положително становище относно Проекта на Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване и одобрява предложените мерки и политики.

Предложеният проект е реалистичен и покрива всички критерии за стабилност в общественото осигуряване за 2019 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ФИСКАЛНИЯ СЪВЕТ:

ПРОФ. Д-Р БОРИС ГРОЗДАНОВ